

De Wabo en het lerend vermogen van de overheid

Bestuurders en managers van gemeenten breken zich het hoofd over de invoering van de Wabo, de op stapel staande wet die de vergunningverlening eenvoudiger moet maken. Recent is de invoeringwet Wabo bij het parlement ingediend. Zo'n 25 regelingen omtrent de fysieke leefomgeving – wonen, bouwen en milieu – komen volgens de Wabo samen in één vergunning. Niet alleen zien talrijke functionarissen de inhoud van hun functie veranderen, de Wabo dwingt ook de gemeentelijke organisatie haar zaken anders te organiseren. De één-loket filosofie en de talrijke nieuwe ICT voorzieningen die hiermee gepaard gaan, stellen andere eisen aan de gemeenten. Hier komt nog bij dat gemeenten met andere gemeenten moeten gaan samenwerken in zgn. omgevingsdiensten. De omgevingsdiensten zullen een grote rol vervullen bij de vergunningverlening. Vooral voor bedrijven, maar ook voor burgers zullen zij het aanzienlijk eenvoudiger moeten maken om een bouw-, woon- of milieuvergunning te krijgen. Deze diensten zullen veelal een samenwerkingsverband van gemeenten in een regio zijn. Het rijk wil graag dat de omgevingsdiensten samenvallen met die van de 25 politieregio's. Daarmee zou voor een belangrijk gedeelte de structuur zijn gecreëerd die de vergunningverlening voor vrager en verstrekker eenvoudiger moet maken.

De vergelijking met de hervorming van de politie dringt zich op. Zo'n 15 jaar geleden ontstonden 25 regionale politiekorpsen na samenvoeging van 150 gemeentekorpsen, 25 regionale korpsen en het landelijke korps KLPD. Het was de bedoeling dat daardoor meer blauw op straat zou komen en dat het politiewerk efficiënter zou worden ingericht. De vraag of deze doelen volledig zijn gerealiseerd, is retorisch.

Met de herstructurering van de vergunningverlening krijgen de gezamenlijke overheden de kans te laten zien dat ze zonder een opgelegde structuur door het Rijk toch tot functionele samenwerking kunnen komen. De betrokken medewerkers zijn heel goed in staat te overzien welke kansen tot samenwerking veelbelovend zijn, op gemeentelijk en provinciaal niveau, maar vooral ook tussen de beide niveaus. De structuur van de regio-indeling en ambtelijke en bestuurlijke verantwoordelijkheid dient daarop volgend te zijn.

Een goede structuur moet klantgerichte werkwijzen ondersteunen, niet andersom. De gezamenlijke decentrale overheden staan voor een uitgelezen kans om hun goede wil, professionaliteit en creativiteit in te zetten voor de vergunningverlening aan burger en bedrijf. Zij kunnen laten zien dat 'de overheid' wel degelijk over lerend vermogen beschikt, ook al is de politie iets heel anders dan vergunningverlening.

Moderne lokale bestuurders en managers kunnen heel goed over hun schuttingen heen kijken en hun licht opsteken bij collega's. Maar daar moeten ze dan wel de gelegenheid en tijd voor krijgen.

In de beschikbare tijd en het tempo zit een ander knelpunt: volgens planning moet de wet per 1 januari 2010 worden ingevoerd. Maar voor de wet geldt hetzelfde als voor de structuur: hij moet de voorwaarden bieden om het doel – een soepele vergunningverlening – te realiseren. Er is tijd nodig om de ingewikkelde materie organisatorisch rond te krijgen. De wetgevingsplanning moet niet het doel van de wet in de weg staan.

Dr. Eric Janse de Jonge, lid van de Eerste Kamer voor het CDA en partner bij advies- en managementbureau BMC en Pieter-Jan van Zanten MSc, manager bij BMC.